



## The Role of Mother's Parenting Style, Family's Cultural Capital and Social Skills in Educating the Girls

Athena Davami\*<sup>1</sup>

1. Executive Vice President of Elementary School for Girls, Department of Elementary Education, District 1 of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

**Citation:** Davami, A. (2023). The role of mother's parenting style, family's cultural capital and social skills in educating the girls. *Journal of Woman Cultural Psychology*, 14(56), 105-116.

DOR: [20.1001.1.20088426.1402.14.56.8.3](https://doi.org/10.1001.1.20088426.1402.14.56.8.3)

### ARTICLE INFO

**Received:** 05.03.2023

**Accepted:** 01.05.2023

**Corresponding Author:**

Atena Davami

**Email:**

[atenadavami2000@gmail.com](mailto:atenadavami2000@gmail.com)

**Keywords:**

Mother's parenting style  
Family cultural capita  
Social skills.

### Abstract

The purpose of this study was to investigate the role of mother's parenting style, the family's cultural capital and social skills on educating elementary school girls. The research statistical population included all psychology texts related to parenting style, the cultural capital and social skills on educating elementary school girls. The research sample embraced psychological texts concerning mother's parenting styles, family's cultural capital and social skills. The current research was descriptive-analytical. Data collection was done by using the library method and note taking on index cards. The data was analyzed via content analysis procedure. The results showed that amongst the mothers' parenting styles, the authoritative one was the best for educating the children specially the females. Educating the children by such style was not completely restrictive. There was more space for their individuality and independence. Children educating by such style were saner and had better communicating. The children also acquired the cultural capital from their parents. The cultural capital represented in embodied, objectified and institutionalized forms. The children, particularly the girls who spent their more time with their mothers through identification process template their mothers' behaviors and characteristics emerged from cultural enrichment. Such factor could be as an initiator for the girls' social maturation. Cultural capital is very important in the prevailing theories of modern education. Parents are a bridge between cultural heritage and ideas in daily life and learning in children. Mothers are considered an important lever due to the positive effective role they play in the education and acquisition of children's social skills on their children's social growth in the future.



## Extended abstract

**Introduction:** The mental and social health of the children of every family, who are called the future generation or future makers of society, has always been the focus of policy makers and mental health service providers at the social level. Although interaction with parents and family members plays a vital role in the future of both girls and boys, each child usually identifies more with their same-sex parent and is influenced by him. Based on this, the appropriate behavior of the child's same-sex parent during this period can turn girls into efficient mothers and boys into strong and powerful fathers. In the meantime, mothers and the educational methods adopted by them play an essential role in the growth and development of girls in the early years in such a way that without their support, the physical, mental and social development of children, especially girls, would not be possible and conceivable. Therefore, the behavior of parents with children can be effective in their way of life in society. Evidence has shown that teaching social skills by mothers to children reduces many behavioral problems and improves compatibility in the family environment as well as educational environments. On the other hand, the cultural capital of each family, which is based on the social class in which it is located, can affect the path of socialization and adaptation of its children in the society. So the purpose of this study was to investigate the role of mother's parenting style, the family's cultural capital and social skills on educating elementary school girls.

**Methods:** The research statistical population included all psychology texts related to parenting style, the cultural capital and social skills on educating elementary school girls. The research sample embraced psychological texts concerning mother's parenting styles, family's cultural capital and social skills. The current research was descriptive-analytical. Data collection was done by using the library method and note taking on index cards. The data was analyzed via content analysis procedure.

**Results:** The results showed that amongst the mothers' parenting styles, the authoritative one was the best for educating the children specially the females. Educating the children by such style was not completely restrictive. There was more space for their individuality and independence. Authoritative parents try to develop a sense of independence in their children. In the authoritative way, respect was completely mutual and family members valued each other. Children educating by such style were saner and had better communicating. The children also acquired the cultural capital from their parents. The cultural capital represented in embodied, objectified and institutionalized forms. The literacy level of mothers in the early period of children's life played a significant role in instilling cultural capital into the family and It had a great impact on children's sobriety and social behavior. Mothers who gave importance to educational degrees and paid attention to the level of recognition and improvement of the intellectual level of their children lead to the growth of their children.

**Conclusion:** The children, particularly the girls who spent their more time with their mothers through identification process template their mothers' behaviors and characteristics emerged from cultural enrichment. Such factor could be as an initiator for the girls' social maturation. Cultural capital is very important in the prevailing theories of modern education. Parents are a bridge between cultural heritage and ideas in daily life



and learning in children. Mothers are considered an important lever due to the positive effective role they play in the education and acquisition of children's social skills on their children's social growth in the future.

**Author Contributions:** Mrs. Athena Davami: Content editing, data collecting, ideation and designing the general framework, conclusion and correction of the article and corresponding author. Author reviewed and approved the final version of the article.

**Acknowledgements:** The writer of this article appreciated all those who had been effective in completing this research with their critique and consultation.

**Conflict of Interest:** In this study, no conflict of interest was reported by the author.

**Funding:** This study did not receive any financial supports.





## نقش شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی در تربیت دختران

آتنا دوامی\*<sup>۱</sup>

۱. معاون اجرایی مدرسه دخترانه مقطع ابتدایی، گروه آموزش ابتدایی، ناحیه یک اهواز، اهواز، ایران.

### چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی در تربیت دختران بود. جامعه پژوهش کلیه متون روان‌شناسی شیوه‌های فرزندپروری، سرمایه فرهنگی و مهارت‌های-اجتماعی در تربیت دختران بود. نمونه پژوهش مطالب شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی بود. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی است. گردآوری اطلاعات با استفاده از روش کتابخانه‌ای و فیش برداری انجام شد سپس داده‌ها به صورت تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که از بین شیوه‌های فرزندپروری مادران، شیوه مقتدرانه بهترین روش برای تربیت کودکان به ویژه دختران است؛ تربیت فرزندان در این شیوه محدود کننده نیست و فضا برای استقلال آن‌ها وجود دارد؛ کودکانی که در این شیوه تربیت می‌شوند افراد سالم تری هستند و بهتر ارتباط برقرار می‌کنند. همچنین کودکان سرمایه فرهنگی را از طریق والدین دریافت می‌کنند؛ سرمایه فرهنگی به سه شکل تجسم یافته، عینیت یافته و نهادی مطرح می‌شود؛ کودکان و مخصوصاً دختران که بیشترین وقت خود را با مادران می‌گذرانند، از طریق فرایند همانندسازی از رفتار و منش‌های نشأت گرفته از غنای فرهنگی آنان الگوبرداری می‌کنند و این عاملی برای رشد اجتماعی دختران می‌شود. سرمایه فرهنگی از اهمیت بسیاری در عقاید رایج تعلیم و تربیت مدرن برخوردار است. والدین پلی میان اندوخته‌های فرهنگی و عقاید موجود در زندگی روزمره و یادگیری در کودکان هستند؛ مادران به دلیل اثرات شایانی که در آموزش و کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان ایفا می‌کنند بر بالندگی اجتماعی فرزندان در آینده، اهرم مهمی تلقی می‌شوند.

کلیدواژه‌گان: شیوه فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده، مهارت‌های اجتماعی.

## مقدمه

سلامت روانی و اجتماعی فرزندان هر خانواده، که از آنان به عنوان نسل آینده یا آینده سازان جامعه نام می‌برند همواره مورد توجه سیاست‌گذاران و ارائه‌دهندگان خدمات بهداشت روان در سطح جامعه بوده است. در حقیقت، سنین ابتدایی و کودکی، از مهم‌ترین و حساس‌ترین دوره‌های زمانی است که می‌تواند آینده سلامت روانی فرد و جامعه را رقم بزند (Putri & et al., 2019). اگرچه تعامل با والدین و اعضای خانواده در آینده دختران و هم‌پسران نقش حیاتی دارد، ولی معمولاً هر کدام از کودکان با والد هم‌جنس خود بیشتر همانندسازی کرده و از وی تاثیر می‌پذیرند. بر این اساس رفتار مناسب والد هم‌جنس کودک در این دوران می‌تواند دختران را در سنین بالا به مادران کارآمد و پسران را به پدران بالنده و قدرتمند تبدیل نماید. در این میان، مادران و شیوه‌های تربیتی اتخاذ شده توسط ایشان، نقش اساسی در رشد و تکامل دختران در سال‌های ابتدایی ایفا می‌کند به گونه‌ای که بدون حمایت آن‌ها، رشد جسمی، روانی و اجتماعی در فرزندان مخصوصاً دختران، غیر قابل تصور است (Asghari sharabiani & et al., 2019). محققین گزارش کرده‌اند، مشکلات رفتاری-اجتماعی معمولاً نخستین بار در سال‌های آغازین دوره ابتدایی مشاهده می‌شوند و بین سنین ۸ تا ۱۵ سالگی به اوج خود می‌رسد (Gowdini & et al., 2017). اما شواهد نشان داده‌اند آموزش مهارت‌های اجتماعی نیز توسط مادران به کودکان، باعث کاهش بسیاری از مشکلات رفتاری و ارتقای سازگاری در محیط خانواده و هم‌چنین محیط‌های تحصیلی می‌شود (Shirjang & et al., 2019).

یکی از برون‌دادهای تعامل مادران و دختران‌شان آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتارهای جامعه‌پسند در دوران بزرگسالی است. مهارت‌های اجتماعی که از نظر (Gerasham, 2011)، عامل پذیرفته شدن فرد از سوی همسالان و دریافت تشویق در اجتماع می‌باشد؛ این مهارت‌ها، رفتارهای اکتسابی هستند که از طریق مشاهده، مدل‌سازی، تمرین و بازخورد آموخته می‌شوند و شامل رفتارهای کلامی و غیر کلامی هستند (Vahedi & et al., 2018). از این رو کسب مهارت‌های اجتماعی فرایندی است که برای شکل‌گیری هنجارها، مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای مناسب در کودکان لازم است و به میزان قابل توجهی تحت تأثیر سازه‌های روان‌شناختی و ویژگی‌های اساسی انسان مانند شخصیت، هوش، زبان، نگرش و محیط قرار دارند. این مؤلفه در هر فردی می‌تواند منجر به افزایش کارایی وی گردد. اما افزایش چنین مهارتی در دختران به ویژه در دوران پر اهمیت کودکی باعث رشد شناختی و اخلاقی در اجتماع می‌گردد و حتی منجر به تربیت نسل بعدی می‌شود (Merrell & et al., 2011).

متخصصان بهداشت روانی و مسئولان رفاه اجتماعی، ایده‌هایی را معرفی کرده‌اند که بر اساس آن مادران، پدران و حتی مربیان نیاز به راهنمایی و آموزش در جهت اتخاذ بهترین شیوه فرزندپروری را دارند. اولیا باید برای رشد و تربیت فرزندان خود، از بهترین روش تربیتی متناسب با مراحل رشد بهره‌گیرند (Uji & et al., 2014). تحقیقات معاصر درباره شیوه‌های فرزندپروری (parenting styles) از مطالعات بامریند (Baumrind, 1972) روی کودکان و خانواده‌های آنان نشأت گرفته شده است و با رویکردی تیب‌شناختی، بر ترکیب اعمال و فرزندپروری شیوه‌های متفاوت تاکید می‌کند. تفاوت در ترکیب عناصر اصلی فرزندپروری (مانند گرم بودن، درگیر بودن، نظارت و سرپرستی) تغییراتی در چگونگی پاسخ‌های کودک به مادر و پدر ایجاد می‌کند (Darlyng, 2007). در این میان Baumrind (1972) شیوه‌های فرزندپروری را براساس نوع والدین و خانواده، به والدین سهل‌گیر (permissive)، والدین سخت‌گیر (authoritarian)، والدین مقتدر (authoritative) و والدین غافل (uninvolved) تقسیم کرده است. براین اساس رفتار والدین با کودکان می‌تواند در شیوه زندگی ایشان در جامعه مؤثر باشد. البته با توجه به نظرات روان‌شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت، والدین آگاهانه یا به طور ناخودآگاه از راه تربیت مستقیم یا با ارائه مدل‌های جایگزین، نقش مهمی را در شکل‌گیری شخصیت و رفتار کودکان بازی می‌کنند (Habiballah Nataj & et al., 2013). هم‌چنین جنسیت والدین در تربیت کودکان مؤثر است؛ پژوهش‌های قبلی نشان داده‌اند، علاوه بر جنسیت والدین جنسیت فرزندان نیز نقشی مهم در ارزیابی‌های والدین ایفا می‌کنند (McKinney & Renk, 2008). دخترها مادران خود را به عنوان فراهم‌کننده ارتباط حمایت‌گرا و پدران‌شان را به عنوان نماد قدرتی که زمان کمی را با آن‌ها می‌گذرانند، ارزیابی می‌کنند (Uji & et al., 2014)؛ از این رو اثر تربیتی مادر بر رفتار اجتماعی

شدن دختران‌شان در دوران کودکی خود اثری مهم می‌باشد. طی پژوهشی نتایج نشان داد اتخاذ سبک فرزندپروری مادران چون بر پایه حفظ محدودیت‌ها همراه با اعتدال، تعامل و صمیمیت می‌شود منجر به سطوح مناسبی از استقلال و ارتباط دو سویه کودک و والد می‌گردد و از این رو مادران در کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان نقش مهمی را ایفا می‌کنند (Shamsi Houjgan, 2020).

از سوی دیگر سرمایه فرهنگی هر خانواده که بر اساس طبقات اجتماعی که در آن قرار دارد، می‌تواند بر مسیر اجتماعی شدن و سازگاری فرزندان در جامعه اثر بگذارد؛ (Bourdieu (1984 سرمایه فرهنگی را صورت‌هایی از دانش، مهارت‌ها، آموزش و مزایایی می‌داند که انسان واجد آن است و به او اجازه می‌دهد که جایگاهی بالاتر در جامعه کسب کند؛ (Bourdieu & Passeron (1977 بیان می‌کند کودکانی که سرمایه فرهنگی مناسب و زیادی از والدین خود به ارث می‌برند، نسبت به کودکانی که از مهارت و ویژگی‌های ناچیزی برخوردارند یا اصلاً فاقد چنین خصلت‌ها و پشتوانه فرهنگی هستند، بسیار کارآمدتر عمل می‌کنند. مطالعات نشان داده که سرمایه فرهنگی بیشتر مربوط به طبقات اجتماعی بالاتر جامعه است و بین ویژگی‌های طبقاتی اجتماعی و ارزش‌های والدینی در تربیت کودکان تفاوت‌هایی وجود دارد که نشأت گرفته از سرمایه فرهنگی ایشان است (Weininger & Lareau, 2009).

با توجه به این که مادران در تربیت فرزندان مخصوصاً در آموزش و پرورش دختران‌شان نقش مؤثرتری نسبت به پدران ایفا می‌کنند، از این رو انتقال سرمایه‌های فرهنگی و عرفی در بستر خانواده، از طریق مادر بیشتر صورت می‌گیرد و چنین روابطی اگر با غنای بیشتر همراه باشد می‌تواند بر کسب مهارت‌های اجتماعی دختران اثری شایان بگذارد. بنابراین با توجه به مطالب ارائه شده، هدف پژوهش حاضر، نقش شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی در تربیت دختران می‌باشد.

## روش

### طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

روش این پژوهش توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش کلیه متون روان‌شناسی شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی در تربیت دختران بود. نمونه پژوهش مطالب شیوه‌های فرزندپروری، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی بود.

## روش اجرا

در این پژوهش، گردآوری اطلاعات با استفاده از روش کتابخانه‌ای و به صورت فیش برداری از منابع مکتوب روان‌شناسی و پژوهش‌های پیشین جمع‌آوری شد. سپس داده‌ها به صورت تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت.

## یافته‌ها

در این قسمت با توجه به هدف پژوهش حاضر، یافته‌های مربوط به مبانی نظری شیوه‌های فرزندپروری مادران، سرمایه فرهنگی خانواده و مهارت‌های اجتماعی در تربیت دختران به دست آمد که در ذیل به آن‌ها پرداخته شد:

### شیوه‌های فرزند پروری مادران در تربیت دختران

گسترده‌ترین طرح مورد استفاده برای توصیف شیوه‌های فرزندپروری توسط نظریه سنخ‌شناسی بامریند (Baumrind, 1972) ارائه شد؛ براین اساس فرزندپروری بر اساس دو بعد جداگانه توقع (demandingness) و گرمی (warmth) انجام می‌پذیرد. ترکیب گوناگون دو بعد توقع (شامل معیارهای بالا، الزامات بلوغ، کمال و کنترل) و گرمی (مستلزم محبت، پذیرش، حمایت و حساسیت والدین) که چهار سبک شیوه فرزند پروری را به وجود آورد. در ابتدا بامریند بر سه شیوه فرزندپروری مقتدرانه، مستبدانه و سهل‌گیرانه متمرکز شده بود؛ اما در مرحله بعدی با همکاری (Maccoby, 2007) شیوه غافل را اضافه و در نتیجه والدین غافل اضافه گردید (Smetana, 2011). در نهایت



شیوه‌های فرزندپروری بامریند براساس نوع والدین و خانواده، به چهار شیوه‌ی والدین مستبدانه، سهل‌گیر، غافل و، مقتدرانه تقسیم کرد که در ذیل به آن‌ها پرداخته شد:

- شیوه فرزندپروری مستبدانه: والدین شیوه‌های استبدادی استقلال‌فرزندان را محدود می‌کنند و از فرزندان‌شان انتظار دارند تا از دستورات آنان بدون هیچ پرسشی اطاعت کنند. در این شیوه تمرکز اصلی والدین بر روی نظم و انضباط کودک است و به گونه‌ای رفتار می‌کنند که کودک باید همیشه از آن‌ها اطاعت کند، در این شیوه فرزندان مفهوم آزادی، برابری و احترام متقابل را تجربه نمی‌کنند و هیچ یک از این رفتارها را نمی‌آموزند، بلکه تنها رفتار تحکم‌آمیز، اطاعت از والدین و زور گویی به اشخاص پایین‌تر را می‌آموزند. والدین توجه کمتری به احساسات کودک دارند و محدودیت زیادی برای آن‌ها تعیین می‌کنند. به طور کلی شیوه فرزندپروری مستبدانه دارای ویژگی‌هایی مانند، حمایت کم از فرزندان، کنترل زیاد، محبت کم، تنبیه کردن کودک و دستورات زیاد که این موارد خود عاملی برای سرخوردگی و نقص در تشکیل «من» مستقل در آن‌ها می‌گردد و در زمان ورود به جامعه منجر به رفتارهای پرخاشگرانه یا گوشه‌گیری مفرط می‌گردد و بر این اساس اضطراب اجتماعی بیشتری را تجربه می‌کنند (Kopko, 2007).

- شیوه فرزندپروری سهل‌گیرانه: در این شیوه فرزندان از هیچ کس پیروی نمی‌کنند و هر کاری که دلشان بخواهد را انجام می‌دهند، والدین سهل‌گیر استقلال‌فرزندان‌شان را تشویق می‌کنند و هیچ گونه نفوذ یا اقتداری را به فرزندان‌شان؛ تحمیل نمی‌کنند. با وجود این، کنترل آن‌ها روی فرزندان‌شان بسیار ضعیف است (Reitman & et al., 2002). در شیوه سهل‌گیرانه والدین نسبت به رفتار و کارهای کودک احساس مسئولیت نمی‌کنند و کودک را آزاد می‌گذارند. معمولاً در این از خانواده‌ها نوعی هرج و مرج حاکم است، زیرا در آن از سوی والدین هیچ محدودیتی اعمال نمی‌شود و هیچ‌گونه رهنمودی داده نمی‌شود. هم‌چنین به طور معمول والدین سهل‌گیر خواسته‌های فرزندان خود را بدون هیچ‌چون و چرایی قبول می‌کنند که این کار موجب می‌شود تا در آینده با خواسته‌های غیرمعقول و پیامدهای منفی زیادی مواجه شوند شیوه فرزندپروری سهل‌گیرانه دارای ویژگی‌هایی هم‌چون آزادی بیش از اندازه، روابط بین فرزند و والدین گرم و صمیمی است، در این خانواده‌ها اغلب فرزندان تصمیم‌گیری می‌کنند، مشخص نکردن حد و مرز برای فرزند که این ویژگی‌ها می‌تواند در آینده در اجتماعی شدن کودکان خلل ایجاد کرده و به دلیل راهنمایی کمتر از طریق والد مخصوصاً مادران خود احتمال خطا کردن در اجتماع برای آنان بیشتر است و شکست‌های بیشتری را تجربه می‌کنند (Abar & et al., 2009).

شیوه فرزندپروری غافلانه: در شیوه فرزندپروری غافلانه، فرزندان و والدین ارتباط کمی با یکدیگر دارند و توجه بسیار کمی روی فرزندان می‌شود، والدین طردکننده زمان بسیار اندکی را با فرزندان خود می‌گذرانند و نسبت به علائق و سلیقه‌های کودک هیچ اطلاعاتی ندارند. در این شیوه تربیتی فرزندان به خوبی رشد نمی‌کنند و همراه با خلاءهایی در زندگی‌شان مواجه هستند. ویژگی‌های تربیتی این شیوه، روابط عاطفی ضعیف بین فرزندان و والدین، کمبود محبت در فرزندان، نداشتن روش تربیتی مشخص و درست برای فرزندان، داشتن انتظارات محدود از فرزندان که این ویژگی‌ها در هنگام قرار گرفتن فرزند در بطن جامعه منجر به عدم درک مسئولیت اجتماعی شده و یا به عنوان فرد ناشی در روند اجتماعی شدن قلمداد می‌شوند و همین عامل گاهی باعث تنها ماندن ایشان در جامعه و انزوای اجتماعی می‌گردد (Steinberg & Silk, 2002).

شیوه فرزندپروری مقتدرانه: شیوه مقتدرانه بهترین روش برای تربیت کودکان است. والدین مقتدر تلاش می‌کنند تا حس استقلال را در فرزندان‌شان پرورش دهند و کنترلی معتدل‌تر را در تربیت فرزندان‌شان به کار گیرند. تربیت فرزندان در این شیوه کاملاً محدودکننده نیست و فضا برای استقلال آن‌ها به طور گسترده و منطقی وجود دارد. این شیوه فرزندپروری فرزندان را قادر می‌سازد تا تصمیمات‌شان را بگیرند و فعالیت‌هایشان را تنظیم کنند. در شیوه مقتدرانه احترام کاملاً متقابل است و اعضای خانواده برای یکدیگر ارزش قائل هستند. در این شیوه والدین انرژی زیادی برای تربیت کودک می‌گذارند و اصولاً از سیستم پاداش و تشویق استفاده می‌کنند. والدین با این شیوه از فرزندپروری، با محبت و در رفتار متعادل هستند و اصولاً کودکانی که در این شیوه تربیت می‌شوند

کودکان سالم تری هستند و بهتر ارتباط برقرار می‌کنند. شیوه فرزندپروری مقتدرانه شامل ارتباط عاطفی مناسب بین والدین و فرزندان، حمایت کافی از فرزندان، احترام متقابل، جایگاه بهتر اجتماعی کودک در آینده، جایگاه بالا و مستقل، رشد اخلاقی بالا، کاهش احتمال ابتلای کودک به اضطراب و افسردگی و شایستگی بیشتر اجتماعی و شناختی را برای فرزندان به همراه می‌آورد (Baumrind, 1991).

### سرمایه فرهنگی خانواده در تربیت دختران

از دیدگاه نظریه پردازان اجتماعی- فرهنگی، کودک از طریق خود-نظم بخشی، رفتار خود را نظارت، هدایت و کنترل می‌کند تا به اهداف شخصی و موقعیتی دست یابد. از نظر ویگوتسکی (Vygotsky) رشد خودنظم بخشی با رشد کارکردهای عالی ذهنی مانند خودنظارتی، زبان، گفتار خصوصی و کنترل تکانه همراه است. این فرایند نتیجه درونی شدن تدریجی راهبردها و عملکردهایی است که در تعامل با والدین و دیگر بزرگسالان به دست آمده است، بنابراین انتقال تدریجی راهبردها از طریق ابزارهای فرهنگی مرتبط با خودنظم بخشی، از مراقبان به کودک صورت می‌گیرد (Vygotsky, 1987). خانواده‌هایی که از نظر فرهنگی غنای بالاتری دارند بیشتر به این مسائل توجه می‌نمایند (Grolnick & Farkas, 2002). اثر سرمایه فرهنگی را می‌توان حتی در مصرف، فعالیت و سبک زندگی فرهنگی افراد جامعه نیز مشاهده کرد، دارندگان سرمایه فرهنگی بالا خود را با مصرف فرهنگ و هنر متعالی از بقیه متمایز می‌کنند اما این سرمایه از طریق والدین به کودکان داده می‌شود و زیربنایی برای سلامت روانی اجتماعی دوران بزرگسالی است؛ سرمایه فرهنگی می‌تواند به سه شکل تجسم یافته (Embodied)، عینیت یافته (Objectified) و نهادی (Institutionalized) مطرح شود (Bourdieu & et al., 2005).

سرمایه فرهنگی تجسم یافته: سرمایه فرهنگی تجسم یافته بیان‌گر توانمندی‌ها و قابلیت‌های بالقوه‌ای است که به تدریج بخشی از وجود افراد شده و در آن‌ها تثبیت می‌شوند. سطح سواد والدین به ویژه سطح سواد مادران در دوران اولیه زندگی کودکان در القای سرمایه فرهنگی به خانواده نقش به‌سزایی دارد و تأثیری بسیار شگرف در متانت و رفتارهای جامعه پسند کودکان می‌گذارد. کودکان و مخصوصاً دختران که بیشترین وقت خود را با مادران می‌گذرانند، از طریق فرایند همانندسازی از رفتار و منش‌های نشأت گرفته از غنای فرهنگی آنان الگوبرداری می‌کنند و این خود عاملی برای رشد اجتماعی دختران می‌شود.

سرمایه فرهنگی عینی: شامل اشیاء و کالاهای فرهنگی مانند کتاب، فرهنگ لغت و تابلوهای نقاشی می‌باشد. این نوع سرمایه در واقع دسترسی فرد به منابع فرهنگی را آسان‌تر و بیشتر می‌کند و به کودک القا می‌کند که داشتن و استفاده کردن از این نوع کالاها نیز واجد ارزش است. مادری که در طول روز از این کالاهای فرهنگی بیشتر استفاده می‌کند می‌تواند چنین رفتاری را در کودک خود نهادینه نماید و کودک در دوران بزرگسالی این ابزار را به عنوان رهنمودهای مهم اصلاح رفتار و حل مشکل و حتی آرامش بخش تلقی نماید.

سرمایه فرهنگی نهادی: به صلاحیت‌ها و توانایی‌های تحصیلی اشاره دارد که در مؤسسه‌ها به صورت مدرک و مدارج تحصیلی نمود پیدا می‌کنند. بنابراین سرمایه فرهنگی از اهمیت بسیار در عقاید رایج نظام تعلیم و تربیت مدرن برخوردار است مادرانی که در اهمیت دادن به مدارج تحصیلی به میزان شناخت و ارتقای سطح فکری کودکان توجه می‌کنند منجر به بالندگی کودکان خود می‌گردند ولی مادرانی که بیشتر به مدرک تحصیلی به عنوان عاملی برای کسب مقام اجتماعی بدون توجه به محتوای علمی نگاه می‌کنند کمتر کودک خود را به سمت بالندگی اجتماعی و مفید بودن در اجتماع سوق می‌دهند (Bourdieu & Passeron, 1977).

لازم به توضیح است با احتساب سه حیطه سرمایه فرهنگی خانواده که می‌تواند از طریق ارتباط مادران بر مهارت اجتماعی دختران مؤثر باشد، سرمایه فرهنگی تجسم یافته به دلیل این که هم به بالندگی والد از طریق افزایش سطح سواد تاکید می‌کند و هم والد را به عنوان الگویی قابل برای ارتقای سطح رفتارهای جامعه پسند مانند متانت و شکوفایی در نظر می‌گیرد، از سرمایه‌های فرهنگی دیگر نمودی مؤثر تر دارد.



### مهارت‌های اجتماعی خانواده در تربیت دختران

امروزه مشخص شده است که خانواده نخستین بافت مؤثر و فراگیر برای اجتماعی شدن می باشد (Smetana, 2011). در سازماندهی سه بخش فرهنگ، والدین و کودکان، والدین پلی میان اندوخته‌های فرهنگی و عقاید موجود در مورد زندگی روزمره و یادگیری در کودکان هستند. گفته می شود که تنها دو نوع اطلاعات وجود دارد که باید به نسل‌های بعد انتقال یابد، اطلاعات ژنتیکی و اطلاعات فرهنگی و والدین مسیر معمول و نهایی هر دوی این انتقال‌ها هستند (Bornstein, 2006). مادران به دلیل اثرات شایانی که در آموزش و کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان ایفا می کنند بر بالندگی اجتماعی فرزندان در آینده، اهم مهمی تلقی می شوند. در روان شناسی دو رویکرد سنخ شناسی شیوه‌های فرزند پروری و دیگری رویکرد تعامل اجتماعی بر مبنای نظریه اجتماعی فرهنگی را به کار می گیرد تا بر ماهیت تعاملات درونی بین والد و کودک در بستر فرهنگی پردازد (Parke & Buriel, 2006).

### بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که از بین شیوه‌های فرزندپروری مادران، شیوه مقتدرانه بهترین روش برای تربیت کودکان است. والدین مقتدر تلاش می کنند تا حس استقلال را در فرزندان‌شان پرورش دهند؛ تربیت فرزندان در این شیوه کاملاً محدود کننده نیست و فضا برای استقلال آن‌ها به طور گسترده و منطقی وجود دارد. در شیوه مقتدرانه احترام کاملاً متقابل است و اعضای خانواده برای یکدیگر ارزش قائل هستند. کودکانی که در این شیوه تربیت می شوند کودکان سالم تری هستند و بهتر ارتباط برقرار می کنند. در ارتباط با سرمایه فرهنگی، کودکان از طریق والدین آن‌را دریافت می کنند؛ سرمایه فرهنگی به سه شکل تجسم یافته، عینیت یافته و نهادی مطرح می شود؛ سرمایه فرهنگی زیربنایی برای سلامت روانی-اجتماعی دوران بزرگسالی را فراهم می کند. سطح سواد مادران در دوران اولیه زندگی کودکان در القای سرمایه فرهنگی به خانواده نقش به‌سزایی دارد و تأثیر بسیاری در متانت و رفتارهای جامعه پسند کودکان می گذارد. کودکان و مخصوصاً دختران که بیشترین وقت خود را با مادران می گذرانند، از طریق فرایند همانندسازی از رفتار و منش‌های نشأت گرفته از غنای فرهنگی آنان الگوبرداری می کنند و این خود عاملی برای رشد اجتماعی دختران می شود. سرمایه فرهنگی از اهمیت بسیاری در عقاید رایج نظام تعلیم و تربیت مدرن برخوردار است؛ مادرانی که در اهمیت دادن به مدارج تحصیلی به میزان شناخت و ارتقای سطح فکری کودکان توجه می کنند منجر به بالندگی کودکان خود می گردند. والدین پلی میان اندوخته‌های فرهنگی و عقاید موجود در مورد زندگی روزمره و یادگیری در کودکان هستند؛ مادران به دلیل اثرات شایانی که در آموزش و کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان ایفا می کنند بر بالندگی اجتماعی فرزندان در آینده، اهم مهمی تلقی می شوند.

**سهم نویسندگان:** خانم آتنا دوامی: تدوین محتوا، جمع‌آوری اطلاعات، طراحی چارچوب کلی، ایده‌پردازی، اصلاح مقاله و نویسنده مسئول. کلبه متن توسط نویسنده بررسی شده و تأیید شده است.

**سپاسگزاری:** از همه دوستانی که در انجام این پژوهش به اینجانب کمک کردند کمال تشکر را دارم.

**تعارض منافع:** در این پژوهش هیچگونه تعارض منافی توسط نویسنده گزارش نشده است.

**منابع مالی:** این پژوهش از منابع مالی برخوردار نبوده است.



## References

- Abar, B., Carter, K. L. & Winsler, A. (2009). The effects of maternal parenting style and religious commitment on self-regulation, academic achievement, and riskbehavior among African-American parochial college students. *Journal of Adolescence*, 32, 259-273. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18692235/>
- Asghari sharabiani, A., & Atadokht, A. (2019). Compare the performance of family students with oppositional defiant disorder and normal. *Rooyesh-eravanshenasi journal (RRJ)*, 8(1), 175-182. [Persian] URL: <https://frooyesh.ir/article-1-826-en.html>
- Baumrind, D. (1972). An exploratory study of socialization effects on Black children: Some Black-White comparisons. *Child Development*, 43, 261-267. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1972-31321-001>
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1991-18089-001>
- Bornstein, M.H. (2006). *Parenting science and practice*. In W. Damon, K. A. Renninger & I. E. Sigel (Eds.), *Handbook of child psychology, Vol.4: Child psychology in practice*, (pp. 893-949). New York: Wiley. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2006-08778-022>
- Bourdieu, P., & Passeron, J. C. (1977). *Reproduction in education, society and culture*. Beverly Hills, CA: Sage. URL: [https://monoskop.org/images/8/82/Bourdieu\\_Pierre\\_Passeron\\_Jean\\_Claude\\_Reproduction\\_in\\_Education\\_Society\\_and\\_Culture\\_1990.pdf](https://monoskop.org/images/8/82/Bourdieu_Pierre_Passeron_Jean_Claude_Reproduction_in_Education_Society_and_Culture_1990.pdf)
- Bourdieu, P. & et al. (2005). *Social capital, trust, democracy and development*. Tehran: Shirazeh Publication. URL: [https://jtpsol.journals.ikiu.ac.ir/article\\_1825.html?lang=en](https://jtpsol.journals.ikiu.ac.ir/article_1825.html?lang=en)
- Darlying, N. (2007). *Parenting style and fits correlates*. URL: [www.othealth.com/partitioner/ceduc/parentingstyles](http://www.othealth.com/partitioner/ceduc/parentingstyles)
- Gerasham, H. (2011). Emotional, social, and academic adjustment of college student: A longitudinal study of rotintion. *Journal of Counseling and Development*, 72, 569-585. URL: [https://www.scirp.org/\(S\(lz5mqp453edsnp55rrgjt55\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=2079095](https://www.scirp.org/(S(lz5mqp453edsnp55rrgjt55))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=2079095)
- Gowdini, R., Pourmohamdreza-Tajrishi, M., Tahmasebi, S., & Biglarian, A. (2017). Effect of emotion management training to mothers on the behavioral problems of offspring: parents' view. *Archives of rehabilitation*, 18(1), 13-24. URL: <https://doi.org/10.21859/jrehab-180113>
- Grolnick, W. S. & Farkas, M. (2002). *Parenting and the development of children's selfregulation*. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting, Vol. 5: Practical issues in parenting* (pp. 89-110). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2002-02524-003>
- Habiballah Nataj, L., Jadidi, M., & Tirgarei, A. (2013). A comparison of parenting styles, perfectionism and psychological problems of university students. *International Journal of Basic Sciences & Applied Research*, 2(7), 697-702. URL: <http://www.isicenter.org>
- Kopko, K. (2007). *Parenting styles and adolescents*. URL: <http://www.human.cornell.edu/pam/outreach/parenting/research/upload/Parenting-20Styles-20and-20Adolescents.pdf>



- Maccoby, E. E. (2007). *Historical overview of socialization research and theory*. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research*, (pp. 13-41). New York: Guilford Press. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2006-23344-001>
- McKinney, C., & Renk, K. (2008). Differential parenting between mothers and fathers: Implications for late adolescents. *Journal of Family Issues*, 29(6), 806–827. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2008-06770-005>
- Merrell, K.W., Ervin, R. A., Peacock, G. G. (2011). *School psychology for the 21st century*. Foundations and practices: Guilford Press. URL: <https://www.guilford.com/books/School-Psychology-for-the-21st-Century/Merrell-Ervin-Peacock-Renshaw/9781462549535>
- Parke, R. D., & Buriel, R. (2006). *Socialization in the family: Ethnic and ecological perspectives*. In N. Eisenberg, W. Damon, & R. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Vol. 3: Social, emotional, and personality development* (6th ed., pp. 429–504). New York, NY: Wiley. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2006-08776-008>
- Putri, H., Suriansyah, A., Wahdini E. (2019). Effect of education income levels and parenting patterns on children's social behavior. *Journal of k6 education and management*, 2(2), 97-106. URL: <https://doi.org/10.11594/jk6em.02.02.03>
- Reitman, D., Rhode, P. C., Hupp, S. D. A., & Altobello, C. (2002). Development and validation of the Parental Authority Questionnaire-Revised. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 24(2), 119-127. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2002-04020-006>
- Shamsi Houjgan, M., Bahreini, M., Ravanipour, M., & Bagherzadeh, R. (2020). Investigating the Relationship between Mothers' Parenting Styles and Social Skills of Primary School Children. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 8(5), 97-107. URL: <https://ijpn.ir/article-1-1632-en.html>
- Shirjang, L., Mahriar, A., Javidi, H., & Hosseini, Se. (2019). The effectiveness of social skills training with parents on oppositional defiant disorder symptoms in children. *Quarterly developmental psychology (journal of iranian psychologists)*, 15(58), 127-37. URL: [https://jip.stb.iau.ir/article\\_664386.html?lang=en](https://jip.stb.iau.ir/article_664386.html?lang=en)
- Smetana, J. G. (2011). *Adolescents, families and social development: How teens construct their worlds*. West Sussex, England: Wiley-Blackwell. URL: <https://www.wiley.com/en-us/Adolescents%2C+Families%2C+and+Social+>
- Steinberg, L. D., & Silk, J. S. (2002). *Parenting adolescents*. In M.H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*, vol. 1, (pp.103-134). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2002-02629-004>
- Uji, M. Sakamoto, A., Adachi, K. & Kitamura, T. (2014). The impact of authoritative, authoritarian, and permissive parenting styles on children's later mental health in Japan: Focusing on parent and child. *Journal of Child and Family Studies*, 23(2), 293-302. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-013-9740-3>
- Vahedi, S., Mir Nasab, M., Fathi Azar, E., & Damghani Mirmahaleh, M. (2018). The effect of mindfulness-based cognitive therapy on executive functioning and social emotional learning in



students with oppositional defiant disorder. *Journal of Child Ment Health*, 5(2), 47-58. URL: <https://childmentalhealth.ir/article-1-322-en.html>

Weininger, E. B., & Lareau, A. (2009). Paradoxical pathways: An ethnographic extension of Kohn's findings on class and childbearing. *Journal of Marriage and Family*, 71(3), 680-695. URL: [https://sociology.sas.upenn.edu/sites/default/files/Lareau2009\\_Kohn.pdf](https://sociology.sas.upenn.edu/sites/default/files/Lareau2009_Kohn.pdf)



پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی